

OBSAH

OBSAH	5
SLOVO KE ČTENÁŘI	9
POZNÁMKA K USPOŘÁDÁNÍ KNIHY	15
1. UVEDENÍ DO LOGIKY	17
1.1 HISTORIE LOGIKY	17
1.1.1 Logika v antice	17
1.1.2 Scholastická logika	19
1.1.3 Novověká logika	22
1.1.4 Moderní logika	24
1.2 POVAHA LOGIKY	31
1.2.1 Logika jako umění a věda	31
1.2.2 Formální předmět logiky	31
1.2.3 Vztah vyplývání	33
1.2.4 Problém materiálního předmětu logiky	34
1.3 PŘEDPOKLADY ARISTOTELSKO-SCHOLASTICKÉHO POJETÍ LOGIKY	36
2. POJEM	38
2.1 POJEM POJMU	38
2.1.1 Cesta k definici pojmu – pojem jako myšlenkový znak	38
2.1.2 Bližší vymezení povahy pojmu	39
2.2 VLASTNOSTI POJMU	41
2.2.1 Předmět pojmu	41
2.2.2 Formální a materiální předmět pojmu	42
2.2.3 Formální pojem vs. objektivní pojem, abstrakce	43
2.2.4 Obsah pojmu	48
2.2.5 Rozsah pojmu	57
2.3 VZTAHY POJMŮ	59
2.3.1 Identita – různost	59
2.3.2 Nadřazenost – podřazenost	60
2.3.3 Slučitelnost – neslučitelnost	61
2.4 DĚLENÍ A TYPY POJMŮ	64
2.4.1 Abstraktní × konkrétní	64
2.4.2 Kladné × záporné	65
2.4.3 Individuální × obecné	66
2.4.4 Transcendentální pojmy	66
2.4.5 Jednoduché × konotativní × složené	66
2.4.6 Kolektivní pojmy	67

2.4.7 První a druhé intence.....	68
2.4.8 Třídění pojmů na predikabilia.....	68
2.4.9 Kategorie.....	71
2.5 PROBLÉMY JAZYKOVÉHO VYJÁDŘENÍ POJMŮ	72
2.5.1 Kategorémata a synkategorémata.....	72
2.5.2 Jednoznačnost a mnohoznačnost	74
2.5.3 Analogie jazykových výrazů	75
2.5.4 Analogické pojmy	78
2.6 EXKURS: TEORIE OBECCIN.....	80
2.6.1 Platonismus.....	80
2.6.2 Ultrarealismus	82
2.6.3 Umírněný realismus	83
2.6.4 Konceptualismus (umírněný nominalismus)	90
2.6.5 Krajiní nominalismus.....	92
2.6.6 Problém obecnin v moderní logice	93
3. DEFINICE A DĚLENÍ.....	94
3.1 DEFINICE	94
3.1.1 Pojem definice.....	94
3.1.2 Typy definice	94
3.1.3 Podmínky správnosti definice	96
3.1.4 Jak hledat reálnou definici?.....	97
3.1.5 Meze definování	98
3.1.6 Exkurs: Moderní pojetí definice	100
3.2 DĚLENÍ	102
3.2.1 Pojem a metoda dělení.....	102
3.2.2 Podmínky a technika správného dělení	103
3.2.3 Typy dělení	105
3.2.4 Smysl a užití dělení	106
4. SOUD	107
4.1 VSTUPNÍ ÚVAHA – CESTA K POJMU SOUDU	107
4.2 JAZYKOVÉ VYJÁDŘENÍ SOUDŮ	110
4.3 VLASTNOSTI A DĚLENÍ SOUDŮ	113
4.3.1 Kvalita soudu.....	113
4.3.2 Kvantita soudu	113
4.3.3 Distribuční hodnota termínů soudu	114
4.3.4 Klasifikace soudů	115
4.4 LOGICKÝ ČTVEREC	116
4.5 EXKURS: KATEGORICKÝ VÝROK V MODERNÍ LOGICE	119
4.5.1 Jazyk jako materiální předmět moderní logiky.....	119
4.5.2 Pojem funkce.....	120
4.5.3 Singulární predikace jako funkce	121
4.5.4 Zvláštnosti jazyka predikátové logiky.....	123
4.5.5 Generální výroky v moderní predikátové logice	125
4.5.6 Logický čtverec a moderní analýza výroků.....	129

5. BEZPROSTŘEDNÍ VYVOZOVÁNÍ (ILLACE).....	135
5.1 PŘECHODY V LOGICKÉM ČTVERCI	135
5.1.1 Přehled všech platných přechodů v logickém čtverci.....	136
5.2 VLASTNÍ ILLACE.....	137
5.2.1 Obverze (ekvivalence).....	137
5.2.2 Obrat (konverze).....	137
5.2.3 Obměna (kontrapozice).....	138
5.2.4 Příklad všech illací od všech typů soudů	139
6. USUZOVÁNÍ A ARGUMENTACE.....	140
6.1 ÚVOD DO NAUKY O USUZOVÁNÍ	140
6.1.1 Základní pojmy	140
6.1.2 Formy argumentace a druhy argumentů.....	143
6.2 SYLOGISMUS.....	143
6.2.1 Pojem sylogismu	144
6.2.2 Sylogistické figury	145
6.2.3 Sylogistické mody.....	147
6.2.4 Identifikace platných sylogismů.....	150
6.2.5 Neúplný sylogismus a zamlčené premisy	152
6.2.6 Hledání sylogistických argumentů.....	155
6.3 ÚSUDEK Z PRÍMÉHO NA NEPRÍMÉ (<i>A RECTIS AD OBLIQUA</i>).....	156
6.4 ÚSUDKY ZE SLOŽENÝCH SOUDŮ.....	157
6.4.1 Složené soudy.....	158
6.4.2 Exkurs: složené výroky v moderní logice.....	161
6.4.3 Hypotetický úsudek (hypotetický sylogismus)	163
6.4.4 Disjunktivní úsudek	164
6.4.5 Dilematický úsudek.....	166
6.4.6 Dodatek: Důkazy složených soudů.....	166
6.5 NEPRÍMÝ ÚSUDEK (<i>REDUCTIO AD ABSURDUM</i>).....	170
6.6 EXKURS: RELAČNÍ ÚSUDKY A TRADIČNÍ FORMÁLNÍ LOGIKA FREDY SOMMERSE... 171	
6.6.1 Problém analýzy relačních úsudků	171
6.6.2 Logický systém Fredy Sommerse.....	174
7. TECHNIKA RACIONÁLNÍHO DISKURSU.....	182
7.1 PROTIARGUMENTACE (NAMÍTÁNÍ)	183
7.1.1 Pojem protiargumentace a širší souvislosti	183
7.1.2 Napadení pravdivosti premis	186
7.1.3 Napadení formy argumentu neboli logická distinkce	186
7.1.4 Distinkce v sylogismu	189
7.1.5 Odpověď na distinkci.....	191
7.2 RACIONÁLNÍ DISKURS A JEHO MEZE.....	192
ŘEŠENÍ ÚLOH	194
REJSTŘÍK.....	202
LITERATURA K DALŠÍMU STUDIU.....	215